

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/28/2020
Identifikačné číslo spisu:	2314226693
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2314226693.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanému Ing. J. S., bytom v Q. XXX, o zaplatenie 1 807,50 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 24 C 19/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. júla 2019 sp. zn. 25 Co 274/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. mája 2017 č. k. 24 C 19/2015 - 112 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 497 Obchodného zákonníka, § 879 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, § 52 ods. 1 až 3, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. apríla 2004, § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. januára 2008, § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. apríla 2015, § 2 písm. a/ a b/, § 3 ods. 1 a 2, § 3 ods. 6, § 4 ods. 1 až 5 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 23a ods. 1 a 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 100 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka. Súd dospel k záveru, že v danom prípade bola medzi stranami uzavretá spotrebiteľská zmluva. Hoci je v zmluve výslovne uvedené, že je uzatvorená podľa § 497 až 507 Obchodného zákonníka, je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka s ohľadom na § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01. apríla 2015. Súd sa v danej veci prioritne zaoberal so žalovaným vznesenou námietkou premlčania, pričom dospel k záveru, že žalobkyňou podaná žaloba dňa 19. novembra 2014, bola podaná po uplynutí premlčacej doby. Konanie žalobkyne, kedy od 22. septembra 2005 zvolila vyčkávaciu taktiku, kým sa prečerpanie na účte dostane do nepovoleného debetu (k čomu došlo po viac ako 6 rokoch), pravdepodobne motivovanú uplatňovaním debetného úroku, súd vyhodnotil ako nekalú

obchodnú praktiku zo strany žalobkyne. Uviedol, že ak žalobkyňa po tak dlhú dobu nevykonala žiaden úkon smerujúci k ukončeniu zmluvného vzťahu, hoci ju na to zmluva oprávňovala, ale účtovala spotrebiteľovi poplatky a sankcie, táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu spotrebiteľa. Žalovaný tým, že s účtom nenakladal, v danom prípade porušil aj iné povinnosti ustanovené zmluvou, a žalobkyni nič nebránilo zmluvu vypovedať v zmysle čl. 3.3 bod 3.3.5. VOP alebo článku 6 bod 6.1.6. VOP. Súd vyhodnotil vypovedanie zmluvy po viac ako 6 rokoch po poslednom pohybe na účte zo strany žalovaného v rozpore s dobrými mravmi, keď týmto spôsobom došlo k nárastu úrokov z omeškania, poplatkov a predĺženiu lehoty na vymożenie pohľadávky. Žalobkyňa mohla kedykoľvek od mesiaca november 2005 (kedy bolo zrejmé, že žalovaný vôbec neplní podmienky zmluvy) kedykoľvek vypovedať zmluvu, preto v roku 2005 začala plynúť premlčacia doba a uplynula v roku 2008. Ak žalobkyňa podala na súd návrh dňa 19. novembra 2014, vykonala tak po márnom uplynutí premlčacej doby. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že k vypovedaniu zmluvy došlo až 26. januára 2012, nakoľko žalovaný účet preukázateľne nevyužíval, a teda dlžná suma pozostáva najmä z poplatkov a úrokov. Súd zároveň vyhodnotil ako neprijateľný bod 24 článku VII. zmluvy, v ktorom klient vyhlásil, že práva z banky sa premlčujú najneskôr v 10 ročnej lehote, a to z dôvodu zhoršenia zmluvného postavenia spotrebiteľa, ako aj, že podmienka nebola individuálne dojednaná. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júla 2019 sp. zn. 25 Co 274/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 101, § 102, § 563, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uviedol, že v danom prípade je dôvodné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní, napriek tomu, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, pričom je nevyhnutné predmetný právny vzťah s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka posudzovať ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi režim spotrebiteľských zmlúv a aplikovať aj spotrebiteľské právo. Keďže ide o nárok na zaplatenie peňažnej pohľadávky, jeho premlčanie je potrebné posudzovať v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je podstatné, že termín konečnej splatnosti úveru nebol v zmluve dohodnutý, preto je v danom prípade nevyhnutné aplikovať § 563 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu sa právo veriteľa vyzvať dlžníka na plnenie (ako majetkové právo) premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, pričom takýto záver považoval za nevyhnuté prijať vzhľadom na to, že v opačnom prípade by veriteľ mohol (ako to bolo aj v danom prípade) neúmerne dlho otáľať s výzvou na plnenie, čo by mohlo mať za následok neúmerne narastanie dlhu (rovnako ako v danom prípade) jeho úročením a uplatňovaním poplatkov ako aj rôznych sankcií. Po takejto kvalifikovanej výzve veriteľa na splnenie dlhu, začína potom plynúť ďalšia všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na súde (§ 102 OZ). Veriteľ (žalobkyňa) mohol dlžníka, po zistení, že tento porušuje svoje zmluvné povinnosti minimálne tým, že na účet nepoukazuje svoj príjem, vyzvať na splnenie dlhu minimálne od novembra r. 2005. Právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa tak premlčalo v novembri r. 2008, čím sa pohľadávka žalobkyne považuje za zosplatnenú. Následne začala od decembra r. 2008 žalobkyni plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie svojej pohľadávky na súde, ktorá márne uplynula v decembri r. 2011. Pokiaľ potom žalobkyňa podala žalobu na súde až dňa 19. novembra 2014, urobila tak po márnom uplynutí premlčacej lehoty, a preto súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ žalobu zamietol. Odvolací súd sa zároveň stotožnil v plnom rozsahu so záverom súdu prvej inštancie, že vypovedanie zmluvy o úvere žalobkyňou až 26. januára 2012 je právnym úkonom v rozpore s dobrými mravmi a takýto postup je možné hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku. Postup žalobkyne vzhľadom na relevantné časové úseky (posledná transakcia na účte dňa 21.9.2005, výpoveď zmluvy žalobkyňou dňa 26.1.2012 a podanie žaloby na súde dňa 19.11.2014) je výrazom zneužitia práva žalobkyne na úkor druhého účastníka daného právneho vzťahu - spotrebiteľa, ktorý v dôsledku vyčkávania žalobkyne, by mal čeliť neprimerane tvrdému postihu v podobe neúmerneho nárastu pohľadávky žalobkyne (o úroky, poplatky a sankcie). Súd prvej inštancie pritom zistil, že ku dňu nasledujúcemu po poslednej transakcii na účte zo strany žalovaného, bol tento účet v povolenom prečerpaní -471,63 Eur, pričom žalobkyňa si podanou žalobou uplatňuje zaplatenie sumy až 1.807,50 Eur, úrok vo výške 143,41 Eur, úrok z omeškania vo výške 1.243,23 Eur, úrok vo výške 7,9% p. a. zo sumy 1.807,50 Eur od 1.10.2014 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 19% p. a. zo

sumy 1.807,50 Eur od 1.10.2014 do zaplattenia. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že sa jedná o konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka, čo vyplýva z konkrétnych okolností daného prípadu (vyčkávanie 9 rokov na podanie žaloby), ktoré sú takej intenzity, že je dôvodný aj zásah do princípu právnej istoty, akým je odmietnutie uplatneného nároku žalobkyne. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že vypovedanie zmluvy o úvere ku dňu 26. januára 2012 je v rozpore s dobrými mravmi a odvolací súd nad rámec uvedeného dodal, že aj uplatnenie pohľadávky na súde až po 9 rokoch od začiatku porušovania povinností zo strany dlžníka, vzhľadom na čo obozretný dodávateľ mohol bdelo uplatniť svoje právo v primeranej lehote, je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, ktoré v zmysle § 3 ods. 1 OZ nepožíva právnu ochranu a je dôvodné takto uplatnený nárok zamietnuť. Ďalšie odvolacie námietky žalobkyne odvolací súd vyhodnotil ako nerozhodné pre rozhodnutie vo veci samej. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

3.1. Žalobkyňa uviedla, že zmluvu o úvere vypovedala písomnou výpoveďou 26. januára 2012, pričom určila lehotu na splnenie všetkých peňažných záväzkov z úverovej zmluvy dňa 16. februára 2012, preto si mohla nárok na zaplattenie úverovej pohľadávky uplatniť na príslušnom súde najskôr 17. februára 2012 (actio nata). Návrh na začatie konania bol na súd prvej inštancie doručený 19. novembra 2014, t. j. v trojročnej premlčacej lehote. Dovolateľka v dovolaní sformulovala nasledovné otázky: „1. Podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec na porušenie konkrétnej povinnosti? Ak áno, môže na takéto premlčanie prihladiť súd ex offio?“, 2. Stáva sa úver bez ďalšieho predčasne splatným v dôsledku toho, že sa premlčalo právo veriteľa vypovedať zmluvu (úverový rámec) pre porušenie jednej z viacerých zmluvných povinností, ktorá bola tzv. vedľajším dojednaním a nespočívala v povinnosti splácať úver?“, 3. „Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah s úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 01. apríla 2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu zásady poctivého obchodného styku podľa § 265 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 3 ods. 1 OZ o dobrých mravoch?“

3.2. Vo vzťahu k prvej nastolenej otázke dovolateľka namietala, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na premlčaní práva vypovedať úverový rámec. Poukázala, že medzi právom veriteľa na peňažné plnenie a jeho právom vypovedať úverový rámec, resp. požadovať splnenie celého dlhu, je zásadný rozdiel. Žalovaný v konaní namietal výlučne premlčanie práva na plnenie, avšak odvolací súd založil svoje rozhodnutie na premlčaní druhého z uvedených práv, na ktoré sa námietka nevzťahovala. Dovolateľka mala za to, že právo vypovedať úverový rámec nie je právom majetkovým a nie je kvalifikovaným predmetom premlčania. Z povahy veci je vylúčené z režimu premlčania, keďže ho veriteľ nemôže vykonať (uplatniť žalobou na súde).

3.3. Vo vzťahu k druhej nastolenej otázke dovolateľka uviedla, že odvolací súd na základe porušenia jednej vedľajšej povinnosti, zakotvenej v úverovej zmluve (povinnosť poukazovať príjem na účet), ad absurdum kreoval splatnosť úveru ako celku. Mala za to, že je vylúčené, aby bol veriteľ z opatrnosti nútený vypovedať úverový rámec pre každé porušenie zmluvy o úvere. Súdy benevolentnosť žalobcu paradoxne sankcionovali zamietnutím dôvodne podanej žaloby, t. j. stratou vymáhateľnosti legitímneho nároku žalobcu. Záver odvolacieho súdu o predčasnom zosplatnení úveru nemá zákonný ani zmluvný základ. Žiadne ustanovenie právneho poriadku nevyvodzuje z uplynutia premlčacej lehoty akéhokoľvek subjektívneho práva splatnosť pohľadávky.

3.4. Vo vzťahu k tretej nastolenej otázke dovolateľka uviedla, že záväzkovoprávny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným sa spravuje ustanoveniami ObZ ako absolútny obchodný záväzkový vzťah. Dobré mravy (§ 3 ods. 1 OZ) a zásady poctivého obchodného styku (§ 265 ObZ) plnia totožnú, avšak nie rovnakú funkciu. Sociálny aspekt dobrých mravov je v režime obchodného práva minimalizovaný a zásady poctivého obchodného styku tiež nesmú neprimerane oslabovať subjektívne zmluvné práva účastníkov. Namietala, že závery odvolacieho súdu o konaní žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi

nemajú žiadne opodstatnenie. Žalobkyňa si splnila všetky povinnosti, na ktoré sa v zmluve o úvere zaviazala. Je neakceptovateľné, aby súdy vyhodnotili dodržiavanie dohodnutých podmienok úverovej zmluvy ako zavinené konanie žalobkyne, so sankciou straty vymáhateľnosti legitímneho nároku. Uviedla, že nárok na vrátenie poskytnutého úveru mohol z povahy veci vzniknúť až po reálnom vypovedaní zmluvy o úvere. Dovtedy bol úver poskytnutý dôvodne. Názor súdu vedie k absurdnému záveru, že nárok na vrátenie poskytnutého úveru zanikol skôr ako nastala rozhodujúca právna skutočnosť pre jeho vznik, t. j. výpoveď. Skutočnosť, že žalobca neplnil svoje povinnosti k novembru 2005 nezakladá povinnosť žalobkyne vypovedať úverový rámec. Žalobkyňa pristúpila k výpovedi zmluvy o úvere až v momente prekročenia úverového rámca, t. j. v roku 2012. Pokiaľ debetný rámec úveru nepresiahne zmluvne stanovenú hranicu, je len na účastníkoch zmluvy, či sa ňou budú riadiť, alebo ju predčasne ukončia. Závery odvolacieho súdu o údajnej povinnosti žalobcu vyvolať ukončenie zmluvy sú zjednodušené a nezohľadňujú všetky aspekty úverového vzťahu. Použitie korektívu dobrých mravov by malo byť výnimočné a nemalo by viesť k oslabeniu subjektívnych práv stanovených zákonom a tým k nežiadúcemu narušovaniu právnej istoty účastníkov občianskoprávných vzťahov.

3.5. Dovolateľka zastáva názor, že ňou nastolené otázky majú byť zodpovedané nasledovne: „Premlčaniu nepodlieha právo veriteľa vyzvať dlžníka na splatenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec pre porušenie konkrétnej povinnosti. Ak áno, súd nemôže na takéto premlčanie prihliadnuť ex offio.“; „Úver sa bez ďalšieho nestáva predčasne splatným v dôsledku premlčania práva veriteľa vypovedať zmluvu (úverový rámec) pre porušenie jednej z viacerých zmluvných povinností, ktorá bola tzv. vedľajším dojednaním a nespočívala v povinnosti splácať úver.“; „Na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/204 Z. z. (novela OZ), sa ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 01. apríla 2015 aplikujú takým spôsobom, že na právne úkony uskutočnené do 31. marca 2015 sa vzťahuje § 265 ObZ.“ Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalobkyni prizná nárok na náhradu trov konania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod.

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

8. 1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne

posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pokiaľ dovolateľka zastáva názor, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí v dovolaní v spojitosti s týmto tvrdením vysvetliť svoje presvedčenie, že odvolací súd riešil dosiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku.

11. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

12. Žalobkyňa v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu nedôvodnosti jej žalobného nároku vyslovila potrebu vyriešenia nasledovných právnych otázok: „1. podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec na porušenie konkrétnej povinnosti? Ak áno, môže na takéto premlčanie prihliadnuť súd ex offio?“, 2. Stáva sa úver bez ďalšieho predčasne splatným v dôsledku toho, že sa premlčalo právo veriteľa vypovedať zmluvu (úverový rámec) pre porušenie jednej z viacerých zmluvných povinností, ktorá bola tzv. vedľajším dojednaním a nespočívala v povinnosti splácať úver?“, 3. „Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah s úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 01. apríla 2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu zásady poctivého obchodného styku podľa § 265 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 3 ods. 1 OZ o dobrých mravoch?“

13. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

16. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

17. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

18. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že ak niektorý zákon podmieňuje vznik určitého nároku kumulatívnym splnením viacerých predpokladov, súd žalobe vyhovie iba vtedy, keď sú dané všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku nároku, inak žalobu zamietne. Pokiaľ súd žalobe uplatňujúcej taký nárok vyhovie, pre úspech dovolania žalovaného stačí, ak v procesne prípustnom dovolaní dôvodne spochybni správnosť riešenia právnej otázky týkajúcej sa čo aj len jedného z viacerých predpokladov. Iná situácia ale nastáva, keď súd žalobu týkajúcu sa takého nároku zamietne. Žalobca vtedy ako dovolateľ dosiahne v dovolacom konaní úspech len ak opodstatnene spochybni správnosť riešenia buď tej jedinej právnej otázky, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, alebo súčasne všetkých tých otázok, na riešení ktorých spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

19. V danom prípade odvolací súd konštatoval, že premĺčanie nároku na zaplatenie peňažnej pohľadávky žalobkyne je potrebné posudzovať v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, keďže termín konečnej splatnosti úveru nebol v zmluve dohodnutý, preto je v danom prípade nevyhnutné aplikovať § 563 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uviedol, že právo veriteľa vyzvať dlžníka na plnenie (ako majetkové právo) premĺča vo všeobecnej trojročnej premĺčacej lehote, pričom po takejto kvalifikovanej výzve veriteľa na splnenie dlhu, začína potom plynúť ďalšia všeobecná trojročná premĺčacia doba na uplatnenie práva na súde (§ 102 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa mohla dlžníka, po zistení, že tento porušuje svoje zmluvné povinnosti minimálne tým, že na účet nepoukazuje svoj príjem, vyzvať na splnenie dlhu minimálne od novembra r. 2005. Právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa tak premĺčalo v novembri r. 2008, čím sa pohľadávka žalobkyne považuje za zosplatenú. Následne začala od decembra r. 2008 žalobkyňa plynúť všeobecná trojročná premĺčacia doba na uplatnenie svojej pohľadávky na súde, ktorá márne uplynula v decembri r. 2011. Pokiaľ potom žalobkyňa podala žalobu na súde až dňa 19. novembra 2014, urobila tak po márnom uplynutí premĺčacej lehoty, a preto súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ žalobu zamietol.

19.1. Odvolací súd sa zároveň v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vypovedanie zmluvy o úvere žalobkyňou až 26. januára 2012 je právnym úkonom v rozpore s dobrými mravmi a takýto postup je možné hodnotiť ako nekalú obchodnú prax.

Odvolací súd uviedol, že sa jedná o konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka, čo vyplýva z konkrétnych okolností daného prípadu (vyčkávanie 9 rokov na podanie žaloby), ktoré sú takej intenzity, že je dôvodný aj zásah do princípu právnej istoty, akým je odmietnutie uplatneného nároku žalobkyne. Súd prvej inštancie tak správne uzavrel, že vypovedanie zmluvy o úvere ku dňu 26. januára 2012 je v rozpore s dobrými mravmi a odvolací súd nad rámec uvedeného dodal, že aj uplatnenie pohľadávky na súde až po 9 rokoch od začiatku porušovania povinností zo strany dlžníka,

vzhľadom na čo obozretný dodávateľ mohol bdelo uplatniť svoje právo v primeranej lehote, je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, ktoré v zmysle § 3 ods. 1 OZ nepožíva právnu ochranu a je dôvodné takto uplatnený nárok zamietnuť.

19.2. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere 1/ o premlčaní nároku žalobkyne a to na základe premlčania práva veriteľa vyzvať dlžníka na plnenie a následne práva na uplatnenie práva na súde a 2/ o konaní žalobkyne (vypovedanie zmluvy o úvere po značnom čase) ako právnym úkonom v rozpore s dobrými mravmi a uplatnením práva na súde až po 9 rokoch od začiatku porušovania povinností dlžníkom ako výkonom práva žalobcu v rozpore s dobrými mravmi.

20. Dovolateľka v dovolaní vymedzila tri otázky (ktoré považovala za otázky právneho významu dovolacím súdom neriešené), pričom ako prvú nastolila otázku, či: „podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec na porušenie konkrétnej povinnosti? Ak áno, môže na takéto premlčanie prihladiť súd ex offio?“ Mala za to, že ňou nastolená otázka má byť správne riešená tak, že: „premlčaniu nepodlieha právo veriteľa vyzvať dlžníka na splatenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec pre porušenie konkrétnej povinnosti. Ak áno, súd nemôže na takéto premlčanie prihladiť ex offio.“

20.1. Uvedenú otázku odôvodnila a vymedzila tak, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na premlčaní práva vypovedať úverový rámec. Poukázala, že medzi právom veriteľa na peňažné plnenie a jeho právom vypovedať úverový rámec, resp. požadovať splnenie celého dlhu, je zásadný rozdiel. Uviedla, že žalovaný v konaní namietal výlučne premlčanie práva na plnenie, avšak odvolací súd založil svoje rozhodnutie na premlčaní druhého z uvedených práv, na ktoré sa námietka nevzťahovala. Dovolateľka mala za to, že právo vypovedať úverový rámec nie je právom majetkovým a nie je kvalifikovaným predmetom premlčania. Z povahy veci je vylúčené z režimu premlčania, keďže ho veriteľ nemôže vykonať (uplatniť žalobou na súde).

21. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľka ňou nastolenú otázku vymedzila a odôvodnila iba vo vzťahu k otázke premlčania práva vypovedať úverový rámec (pričom otázkou premlčania práva veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa vo vymedzení dovolania argumentačne nezaoberala), a či naň môže súd prihladiť ex offio.

22. Odvolací súd však rozhodnutie o premlčaní žalobkyňou uplatneného nároku nezaložil na premlčaní práva vypovedať úverový rámec, ale na tom, že k premlčaniu žalobkyňou uplatnenej pohľadávky došlo na základe premlčania práva veriteľa vyzvať dlžníka na plnenie a následne práva na uplatnenie práva na súde, pričom žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania žalobkyňou uplatneného nároku (na čo poukazuje aj samotná žalobkyňa v podanom dovolaní, keď uvádza, že žalovaný vzniesol námietku premlčania dlhu). Otázka nastolená žalobkyňou a to, či „podlieha premlčaniu právo veriteľa vypovedať úverový rámec na porušenie konkrétnej povinnosti; a ak áno, či môže na takéto premlčanie prihladiť súd ex offio“, nie je v kontexte prejednávanej veci otázkou zásadného právneho významu, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. V tejto časti dovolací súd zároveň poukazuje na body 25. a 25.1. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

22.1. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázka nastolená žalobkyňou v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

23. Zároveň zvyšnú časť prvej otázky, a to otázku, či: „podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu; a ak áno, či môže na takéto premlčanie prihladiť súd ex offio“, dovolateľka bližšie argumentačne nevymedzila a nezdôvodnila. V zmysle § 432 ods. 2 CSP je dovolateľ povinný uviesť, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia, ktoré pokladá za nesprávne, čo dovolateľka v danom prípade nesplnila.

23.1. Dovolací dôvod vo vzťahu k tejto otázke, tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd preto dovolanie žalobkyne v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP, keď dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

24. Žalobkyňa zároveň v dovolaní vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom vymedzila nasledovné otázky: „2. stáva sa úver bez ďalšieho predčasne splatným v dôsledku toho, že sa premlčalo právo veriteľa vypovedať zmluvu (úverový rámec) pre porušenie jednej z viacerých zmluvných povinností, ktorá bola tzv. vedľajším dojednaním a nespočívala v povinnosti splácať úver?“, 3. „Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah s úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 01. apríla 2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu zásady poctivého obchodného styku podľa § 265 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 3 ods. 1 OZ o dobrých mravoch?“

24.1. Žalobkyňou vyššie zadefinované právne otázky by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovie. Žalobkyňa ale tieto otázky nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie jej žaloby opodstatňoval aj samotný záver súdu o premlčaní žalobkyňou uplatneného nároku. Navyše žalobkyňou nastolenú druhú otázku odvolací súd v rozhodnutí ani neriešil (teda od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu); a vo vzťahu k tretej otázke dovolací súd uvádza, že túto otázku dovolateľka sformulovala všeobecne, pričom v zdôvodnení tejto otázky obsahovo rozporuje posúdenia konania veriteľa ako konania v rozpore s dobrými mravmi, bez zdôvodnenia nutnosti aplikácie § 265 Obchodného zákonníka na prejednávajúcu vec (dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu ani nezáviselo od posúdenia otázky aplikácie § 265 Obchodného zákonníka v prejednávanej veci, ale od posúdenia konania veriteľa ako konania v rozpore s dobrými mravmi v zmysle Občianskeho zákonníka), a aj vo vzťahu k tejto dovolateľkou nastolenej otázke možno dospieť k záveru, že od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

24.2. Dovolací súd navyše poznamenáva, že v prejednávanej veci považoval otázku premlčania žalobkyňou uplatneného nároku za otázku kľúčovú, a iba v prípade prípustnosti a dôvodnosti dovolania vo vzťahu k tejto otázke a jej prípadného nesprávneho riešenia odvolacím súdom, by bolo relevantné v dovolacom konaní vecne riešiť ostatné otázky posudzované odvolacím súdom, samozrejme za predpokladu správneho vymedzenia právnej otázky zásadného právneho významu.

25. Predmetné „dovolacie“ otázky sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkali takých záverov, výlučne na ktorých spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľkou nastolené otázky majú v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

25.1. V tejto súvislosti dovolací súd, keď dovolateľka v dovolaní namieta správnosť právnych záverov súdov, opätovne zdôrazňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

25.2. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dané otázky nastolené žalobkyňou v dovolaní nemajú v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

26. Z uvedeného je zjavné, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

27. Keďže otázky nastolené žalobkyňou v dovolaní nemajú v okolnostiach daného konania (a tohto

dovolacieho konania), znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania nevyplyva, dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, ako aj dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP, dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.